

Praktische hulp bij armoedebestrijding

Zelf een sociale kaart maken

Wilt u iets doen aan armoede in uw gemeente? Dan kunt u meteen aan de slag gaan, maar u kunt ook kijken wat er al gebeurt of nagaan hoe de bevolking is samengesteld. Een sociale kaart maakt dat inzichtelijk. Deel 2 van een serie over armoede.

Het begrip 'sociale kaart' wordt in de wereld van zorg en welzijn op verschillende manieren gebruikt. In dit artikel komen er twee aan de orde.

De eerste betreft het in kaart brengen van de bevolkingsgroepen: de omvang, samenstelling en verspreiding. Oftewel: welke groepen zijn er binnen de burgerlijke gemeente? Hoeveel kinderen en jongeren zijn er, hoeveel ouderen, alleengaanden? Hoeveel werkloosheid is er? En welke openbare voorzieningen zijn er? Aan de hand van dat inzicht kunt u beoordelen of er voldoende aanbod is voor deze groepen.

De tweede vorm wordt ook wel diaconale gids genoemd. Zo'n gids bestaat uit een overzicht van voorzieningen die zich richten op bepaalde noden of doelgroepen. Op overzichtelijke wijze wordt aangegeven welke instellingen er zijn op plaatselijk, regionaal en landelijk niveau.

De term sociale kaart klinkt wat ingewikkeld, maar deze vorm is niet veel meer dan een adressenlijst met wat extra gegevens. Regelmatig komt het voor dat je als diaken of diaconaal vrijwilliger behoefte hebt aan een adres waar iemand anders of je zelf mee geholpen zou zijn. Een diaconale gids voorziet in deze behoefte.

Inzicht geven

Een diaconale organisatie kan baat hebben bij beide vormen van een sociale kaart. Het maken van de eerste vorm is arbeidsintensief. Het samenstellen van een diaconale gids is wat eenvoudiger. Vaak kan je daarbij gebruikmaken van informatie die al door bijvoorbeeld de gemeente is verzameld. Het opstellen van een sociale kaart zal doorgaans niet direct leiden tot nieuwe diaconale en pastorale activiteiten. Het kan wel gevoelig maken voor mogelijke behoeften die er zijn. Het kan vermoedens bevestigen, maar ook verrassende nieuwe inzichten geven.

Op wijkniveau

Jan de Kluijver is diaconaal consulent in Ede. Hij is een paar jaar geleden begonnen aan het maken van een diaconale gids. "Dat was erg leuk om te doen", vertelt hij, "maar het nadeel is dat

je het ook moet bijhouden. In Ede hebben we ook een diaconale gids op wijkniveau. Dat werkt heel goed. Een praktisch voorbeeld: men wilde een inloopochtend organiseren voor alleenstaanden op woensdag, maar dankzij de sociale kaart konden we zien dat er op woensdagochtend al aanbod voor alleenstaanden was van andere organisaties. Er is toen gekozen voor een andere dag." Een paar jaar geleden heeft diaconaal consulent Rob van Herwaarden een sociale kaart gemaakt van Vlaardingen in de vorm van een diaconale gids. "De gemeente had toen nog niets en er was behoefte aan", vertelt Rob. "In eerste instantie was de kaart bedoeld voor diakenen, maar inmiddels wordt de kaart ook gebruikt door mensen uit de zorg, schuldhulpmaatjes en vrijwilligers van de Voedselbank. Het is een praktische handleiding voor veel vrijwilligers en zelfs voor beroepskrachten van andere zorg- en welzijnsorganisaties."

"Inmiddels heeft de gemeente Vlaardingen ook een gids gemaakt, maar die is minder toegankelijk en bovendien niet helemaal up-to-date. Een groot voordeel van het zelf maken van een sociale kaart voor de diaconie, is dat je die helemaal kunt toespitsen op de behoeften van mensen die in armoede leven. Bovendien is het niet erg als er meerdere sociale kaarten in omloop zijn."

Duidelijke indeling

Ook diakenen of diaconale vrijwilligers kunnen een sociale kaart maken. In de brochure *Samen tegen Armoede* (zie kader) staan veel praktische tips voor het maken van beide sociale kaarten. Rob van Herwaarden adviseert: "Maak het niet al te uitgebreid en maak een duidelijke indeling. Wij hebben gekozen voor een ABC, maar er zijn ook andere mogelijkheden, bijvoorbeeld per categorie. Na de naam van de organisatie volgen drie regels over de doelgroep en de werkwijze. Daarna volgen de adresgegevens en de openingstijden. Ten slotte wordt de website vermeld. Dat vinden veel diakenen erg praktisch." "Ons sociale ABC heeft een heel eenvoudige vorm, we printen het altijd zelf en doen er een

^ In de sociale supermarkt in Almere kunnen mensen met een krappe beurs toch boodschappen doen. Het artikel hierover stond in het decembernummer van Diakonia en is ook te lezen in de app Diaken.

gekleurd kaftje om. Je kunt er natuurlijk ook voor kiezen om het wat luxer vorm te geven en het door een drukker te laten vermenigvuldigen. Dan zou de gids wel een paar jaar mee moeten. Je kunt voor dat drukwerk via een fonds of via de burgerlijke gemeente meestal nog wel wat geld krijgen. Ik heb gestreefd naar een handig boekwerkje dat mensen in hun tas of binnenzak mee kunnen nemen.”

Wijzigingen bijhouden

Van Herwaarden vindt het bijhouden van de sociale kaart niet zo'n probleem. "Ik maak elk jaar een update. Als er tussentijds adreswijzigingen of andere wijzigingen komen, dan stop ik die in een mapje. Eén keer per jaar loop ik alle adressen door om te kijken of er iets veranderd is en dan neem ik de wijzigingen uit het mapje mee. De geupdate versie zetten we op onze website, zodat iedereen er gebruik van kan maken." ■

Brochure *Samen tegen armoede*

Het Knooppunt Kerken en Armoede – waar Kerk in Actie deel van uitmaakt – heeft een brochure uitgebracht met cijfers en feiten, tips over het opsporen van armoede, info over het maken van een sociale kaart en uitleg over verschillende vormen van hulpverlening. Onmisbaar voor uw diaconie! De brochure kost €5,- en is te bestellen via de webwinkel: webwinkel.pkn.nl/samentegenarmoede/1212-0004.

